

**concerto
BUDAPEST**

Moz art nap

2025. március 2., vasárnap

19.30 | NAGYTEREM

Zeneakadémia

Művészeti vezető: **Keller András**

Házigazda: **Batta András**

ZÁRÓKONCERT

Mayer / Hewitt / Keller

19.30 | NAGYTEREM

Exsultate, Jubilate – motetta oboa
d'amoréra, zenekarra és orgonára, K. 165
(Matthias Spindler átírata)

Albrecht Mayer oboa

24. (c-moll) zongoraverseny, K. 491
Angela Hewitt zongora

MOZART-ODERMATT:

2. (F-dúr) oboaverseny, K. 293
(Az első tétel fennmaradt kottatöredékét
Gotthard Odermatt fejezte be, és további
két tétellel egészítette ki.)

Albrecht Mayer oboa

38. (D-dúr, „Prágai”) szimfónia, K. 504

Közreműködik: **Concerto Budapest**

Vezényel: **Keller András**

Concerto Budapest
szimfonikus zenekar

Budapest szimfonikus zenekar

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is. A zenekar egyike Magyarországra legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióját viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Véghe Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kellemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Bércz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégszólistái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

A Concerto Budapest 2018 óta évről évre egynapos koncertsorozatot szentel a klasszikus zene örök kedvencének, Wolfgang Amadeus Mozartnak, vagyis inkább a mi közös és olthatatlan Mozart-rajongásunknak. Így történik ez 2025 márciusának első vasárnapján is. Kamaraművektől a versenyművekig számtalan műfaj reprezentálja az egymást követő koncerteken Mozart művészetét. A nap idei sztárvendége Angela Hewitt, a Concerto Budapest visszatérő vendégművésze. A zenekar tagjai, szólistái mellett fellép még Albrecht Mayer, a Berliini Filharmonikusok kiemelkedő szólóoboistája, Simon Izabella jóvoltából pedig – immár hagyományos jelleggel – idén is izgalmas programmal várjuk a gyermekeket.

*„Világos, tiszta, szép emlékként marad
meg bennem ez a nap egész életemen át.
Mintegy távolról, halkan csengnek még fülemben
Mozart muzsikájának varázshangjai.”*

Így írt kétszáz éve Franz Schubert egy napjáról, amelyet nagy és általa olyannyira csodált pályaelődjének zenéjével töltött. Jó eséllyel mi mindannyian valahogy így emlékezhetünk majd vissza erre a mozarti vasár- és ünnepnapra, melynek házigazdája 2025-ben Batta András zenetörténész, a Magyar Zene Háza ügyvezető igazgatója.

Batta András

„Miért Mozart? Mindig Mozart!
Átjön, hogy ember is képes
visszhangozni az isteni
tökéletességet? Zenéje olyan,
mint az érintetlen természet:
paradicsomi. Gondűző.

**Egy olyan szférába emel,
ahonnan más a világ.**

**A Mozart-napra
zarándokként
érkezünk...”**

Exsultate, Jubilate – motetta oboa d’amoréra, zenekarra és orgonára, K. 165

(Matthias Spindler átíratva)

1. A motetta eredetileg szopránszólóra, zenekarra és orgonára íródott, a hangszerezéseiről és átíratairól ismert Matthias Spindler változatában azonban a szólót az oboával rokon oboa d’amore játssza.
2. A mű bemutatójára 1773. január 17-én került sor Milánóban, Venanzio Rauzzini operaénekes szólójával.
3. A darab három tételből és egy recitativóból áll, leghíresebb része a kompozíciót záró alleluja szakasz.

Mozart akkor is operát írt, amikor nem. Operát hallunk, amikor versenyműveinek érzéki lassú tételei szólnak, zenedrámaként épülnek fel nagyobb szimfóniái, és a világi műfaj felé kacsint akkor is, amikor egyházi zenét komponál. 1772 végén azért látogatott harmadszor és utoljára Milánóba, hogy *Lucio Silla* című operájának bemutatóját felügyelje. A darab főszereplőjét alakító Venanzio Rauzzini igencsak lenyűgözhetette a szerzőt, mert azonnal komponált számára egy motettát. A kor egyik leghíresebb kasztrált énekesének köszönhetjük tehát a mai szopránirodalom egyik legnépszerűbb művét. Az *Exsultate, Jubilate* gyönyörű dallamaival, virtuóz frázisaival, hatalmas hangközugrásaival és bravúros díszítéseivel arról árulkodik, hogy Rauzzini tényleg hangszerként játszhatott a hangjával. Épp ezért rendkívül izgalmas, amikor az emberi hangot a hozzá talán legközelebb álló, levegővel működtetett, lágy, éneklő hangszerre cseréljük. Az oboa d’amore szöveg nélkül hozza az operák melodikusságát, a templomok meghittségét, valamint a témából fakadó öröm őszinteségét és tisztaságát. A nyitótétel ebben a formában még inkább úgy viselkedik, mint egy versenymű a szólólista és a zenekar között. A rövid recitativóval bevezetett lírai, intim hangvételű lassú tétel ugyancsak a koncertők és áriák álomszép zenei világát idézi, míg a szünet nélkül, csupán hangnemváltással berobbanó fináléban a szólólista ezúttal tényleg a zenekarral eggyé válva ünnepel és hirdeti: alleluja!

24. (c-moll) zongoraverseny, K. 491

1. Mozart 1786. március 24-én fejezte be ezt a zongoraversenyét Bécsben, ahol a mű bemutatóját is tartotta.
2. Az életműben ezenkívül egyetlen moll hangnemű zongoraversenyt találunk, de a c-moll nem olyan drámai mű, mint a d-moll.
3. A darab a műfaji hagyományoknak megfelelően három tételből áll: a gyors nyitótételt fényes lassú követi, majd variációs finálé zárja a művet.

Sok beszédnek sok az alja – tartja a mondás, de Mozart erre újra és újra rációzott. 1784 és 1786 között nem kevesebb mint tizenkét zongoraversenyt komponált (úgy, hogy korántsem csak ezeket írta akkoriban), ami évente átlagosan négy versenymű, vagyis minden hónapban egy-egy tétel. És akad köztük gyenge kompozíció? Akárhogy is keressük, nem. A zongoraversenyek természetesen saját használatra készültek, hogy bécsi koncertjein Mozart olyan művekkel állhasson színpadra, amelyekben igazán meg tudja csillogtatni virtuóz és lírai képességeit is. A c-moll zongoraversenyt az utolsó burgtheaterbeli fellépésén mutatta be – ez volt az utolsó előtti versenymű, amelyet ebben az időszokban írt. Nem tudjuk, pontosan hogyan fogadta a közönség a művet, de nagy valószínűséggel volt némi meglepődés, amikor szembesültek Mozart egyre sűrűsödő és egyre bonyolultabbá váló zenei stílusával. A viharos nyitótétel drámaisága már Beethoent előlegezi, és az egész darabon végigvonul egy Mozarttól mindaddig idegen kromatikus világ. Ugyanakkor hiába a moll hangnem, a mű a tragikus operai hangvétel helyett inkább kamarazenei, egészen intim légkört varázsol maga köré. A középső, lassú tétel is ezt a hangulatot tükrözi, ahogy a nyitány pátosza után enyhébb, fényesebb hangot üt meg. Talán a variációs fináléban a legfeltűnőbb, Mozart micsoda gondot fordít a fúvósszólamokra. A korábban csak a vonósokat erősítő fúvósok itt külön hangtömböt képviselnek, a szólistával szemben álló önálló erők, s gyakran magukhoz ragadják a párbeszéd irányítását. A variációk során Mozart alaposan megtáncoltatja a hallgatót a moll és a dúr világa között, játszik a lüktetéssel és persze a karakterekkel, mígnem ritmikus szakasszal tesz pontot a mű végére.

Angela Hewitt

*„A színek, a költészet –
ezeket keresem; messzire repítenek,
felemelnek, megváltoztatnak.
Az a zene érdekel, amelynek van
üzenete, még ha csak annyi is,
hogy nagyszerű játék.”*

Albrecht Mayer

„Mozart mennyei művei hosszú évek óta szó szerint letaglóznak. Bár kora ifjúságom óta a legtöbb darabját magamban hordozom, csak most érzem magam készen rendkívüli érzelmi mélységükre. Eljött a közös időm Wolfgang Amadeus Mozarttal.”

MOZART-ODERMATT: 2. (F-dúr) oboaverseny, K. 293 (Az első tétel fennmaradt kottatöredékét Gotthard Odermatt fejezte be, és további két tétellel egészítette ki.)

1. Második oboaversenyéből Mozart mindössze az első tétel negyvenhét ütemét hagyta hátra, ezért erősen töredékről van szó, amelyet már többen is igyekeztek befejezni.
2. A koncerten hallható háromtételes mű Gotthard Odermatt munkája, amelynek első tételéhez természetesen Mozart anyagát vette alapul.
3. A töredék keletkezésének pontos ideje ismeretlen, de a legújabb kutatások 1777/78 környékére teszik, amikor Mozart Mannheimban tartózkodott.

Azt mondják, az aranyműves asztaláról lehulló forgács is arany. Negyvenhét ütem – mindössze ennyi készült el a mű nyitótételéből, de annak szerkezetéből kiindulva nem lehetetlen rekonstruálni a tételt. Az úgynevezett ritornellforma nem más, mint refrénes szerkezet, amelyben a szólólista epizódjait a zenekari tutti vissza-visszatérő szakasza tagolja. És mivel a negyvenhét ütemben benne foglaltatik a teljes zenekari bevezető, illetve a szólólista első belépésének eleje, a ritornell adott, és „csak” a szólórészeket kell megírni, hogy a tétel összeálljon. Az ember fantáziája persze tovább is szaladhat, ahogy az oboista, karmester, zeneszerző Gotthard Odermatt és a Berlini Filharmonikusok mára legendássá vált szólóoboistája, a koncert szólistája, Albrecht Mayer esetében is történt. Mayer még 2004-ben készített felvételt Claudio Abbádóval a mű Robert Levin-féle rekonstrukciójából, majd több zeneszerzőt is motivált, hogy készítsenek Mozarthoz méltóbb változatot. A megfelelő stílusismeret és a Mozart-versenyművek beható tanulmányozása ugyanis lehetővé teszi, hogy megszülessen a hagyományos, lírai áriára emlékeztető lassú tétel és a lendületes finálé. Segítség lehet Friedrich Ramm figurája is, aki Mozart korának ünnepeelt oboistája volt, és akinek a Mozart-napon is elhangzott oboanégyes készült – és talán ez a versenymű is. Az oboanégyes technikai megoldásai támpontot adhatnak ahhoz, milyen volt Ramm játéka, és milyen lehetett volna a neki írt teljes oboaverseny. Két év közös munka után készült el Odermatt kiegészítése, amely a modern zenei környezetbe illesztés helyett alázatosan mozarti igyekszik lenni, és számos német város után végre Budapesten is hallható.

38. (D-dúr, „Prágai”) szimfónia, K. 504

1. A szimfónia 1786 decemberében készült, és mivel a cseh fővárosban mutatták be először, ráragadt a „Prágai” jelző.
2. A hagyományos formával szemben a műből hiányzik a menüett, így csak három tételből áll.
3. A mű a *Figaro házassága* és a *Don Giovanni* között született – drámaiságában sokszor előre is utal az utóbbi zenéjére.

Talán nehéz elhinni, de a bébiszitteren múlt, hogy Mozart 38. szimfóniáját „Prágainak”, nem pedig „Londoninak” nevezzük. Pontosabban a bébiszitter hiányán. Történt ugyanis, hogy Mozart apjának, Leopoldnak nem volt kedve vigyázni fia gyermekeire, ezért Wolfgang nem utazhatott el Angliába, pedig már egy szimfóniát is komponált a tervezett útra. Gyerekekkel, feleséggel, cseléddel, néhány zenésszel és egy kutyával felszerelve így közelebbi úti célt volt kénytelen kitűzni magának: Prágát. Szívesen ment a csehekhez, hiszen míg Bécsben rendre vegyesen fogadták operáit, a prágai közönség rajongott Mozart darbjaiért. Most is épp a *Figaro* bemutatójára indult, és biztos, ami biztos, magával vitte új szimfóniáját, amelynek bemutatóját siker és ováció övezte. A „Prágai” Mozart egyik legnépszerűbb és legérdekesebb szimfóniája. Egyrészt annak ellenére grandiózus, hogy csak háromtételes – sőt, ha lehet, a menüett hiánya még egységesebbé teszi a tételek drámai erejét. A nyitótételt minden korábnál súlyosabb és terjedelmesebb lassú bevezetés indítja, amelyben a ragyogó D-dúr váratlanul mollra sötétedik. Ezt a váltást a darab során többször megismétli a szerző. A főrész összetettségét jól mutatja, hogy szokásával ellentétben Mozart vázlatokat is készített hozzá. A sötét tónusú, érzéken szőp lassú tétel szakít a megszokott könnyedséggel, és kifinomult kromatikájával a *Don Giovanni* zenéjét vetíti előre. Akárcsak a finálé démoni ereje, amelyben a *Figaro* játékossága is megjelenik. Vagy mégsem? Hiába a dūr zene, Mozart folyamatosan lebegteti a tragédia lehetőségét, mindvégig a fény alatt bújtatja a sötétséget. Megkérdőjelez, elgondolkodtat, és bizonytalanságban hagy – csak hogy jóleső feszültségben várhassuk a következő Mozart-napot.

Keller András

*„Az öröm és a fájdalom
is magasrendűen, mégis
egyszerűen és természetesen
szólal meg Mozart műveiben.*

*Ha átadjuk magunkat
a zenéjének, békére
lelhetünk.”*

**concerto
BUDAPEST**

2025. április 18.

Nagypéntek 19.30

Zeneakadémia

WAGNER

Parsifal – előjáték, WWV 111

Nagypénteki varázs

[3. felvonás]

HAYDN

Krisztus utolsó hét szava

a keresztfán

Vezényel:

Keller András

Mozart art Day

2 March 2025, Sunday 19:30
LISZT ACADEMY,
GRAND HALL

CLOSING CONCERT
Mayer / Hewitt / Keller

Exsultate, Jubilate, K. 165 (158a) (Motet for soprano and orchestra, arranged for oboe d'amore, orchestra and organ by Matthias Spindler)

Albrecht Mayer oboe

Piano Concerto No. 24 in C minor, K. 491

Angela Hewitt piano

Concerto for Oboe and Orchestra in F major KV 293, fragment of the 1st movement completed and supplemented by two further movements by Gotthard Odermatt.

Albrecht Mayer oboe

Symphony No. 38 in D major 'Prague', K. 504

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

Year after year since 2018, Concerto Budapest has dedicated a day-long series of concerts to Wolfgang Amadeus Mozart, the eternal favourite of classical music, or rather to our shared and unquenchable passion for Mozart. And so it is on the first Sunday in March 2025.

"This day will stay with me for the rest of my life as a bright, clear and beautiful memory. The magic of Mozart's music still rings in my ears, as if from a distance."

This is what Franz Schubert wrote two hundred years ago about a day spent listening to the music of his great and much admired predecessor, and it is a good chance that we will all remember this Mozartian Sunday in the same way.

concerto BUDAPEST

YouTube

concertobudapest.hu

[concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

[concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM